

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne : **S.E., a.s.** so sídlom v Ž., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpená JUDr. M. Š., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti žalovanému: **Ing. G. T. – T.H.I.** s miestom podnikania v P., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. M. K., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v N., **o splnenie povinnosti vypratať nebytové priestory**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 8 C 123/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. marca 2007 sp.zn. 19 Co 35/2007, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 29. marca 2007 sp.zn. 19 Co 35/2007 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica zo 6. decembra 2006 č.k. 8 C 123/2005-174 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Považská Bystrica na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 6. decembra 2006 č.k. 8 C 123/2005-174 uložil žalovanému povinnosť vypratať do 15 dní nebytové priestory nachádzajúce sa na prízemí a v suteréne administratívnej budovy súpisného čísla X., postavenej na pozemku parcelného čísla X. - zastavaná plocha vo výmere X. m², zapísaného na liste vlastníctva č. X. katastrálneho územia P., v rozsahu bližšie označenom vo výroku rozsudku a tiež povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania.

Krajský súd v Trenčíne (odvolací súd) rozsudkom z 29. marca 2007 sp.zn. 19 Co 35/2007 rozhodol o odvolaní žalovaného proti rozsudku súdu prvého stupňa tak, že napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa a rozsudku odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, a pre rovnaké vady i rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil z dôvodu, že ich postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. V dovolaní obšírne uviedol dôvody, z ktorých mal za to, že súd prvého stupňa sa dopustil viacerých procesných pochybení. Okrem iného uviedol, že súd prvého stupňa pochybil, ak prejednal vec v jeho neprítomnosti „bez použitia postupu v § 110 O.s.p.“ a „počas pojednávania rozhodol aj v neúčasti odporcu pre zmeškanie“. Odvolací súd mu tiež odňal „právo na vykonanie dôkazov“ a neodstránil procesné pochybenia súdu prvého stupňa a naostatok nevytlúčil z prejednávania a rozhodovania veci sudcov súdu prvého stupňa, hoci sa vyjadrili tak, že sa cítia byť voči nemu zaujatí.

Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaného odmietnuť ako podané proti rozhodnutiam, proti ktorým ho zákon nepripúšťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 na základe zákona č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť. Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné pripomenúť dovolateľovi, ktorý dovolaním výslovne napáda aj rozsudok súdu prvého stupňa, že podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. účastník konania môže dovolaním napadnúť iba právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolacím súdom je krajský súd, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu (§ 10 ods. 1 O.s.p.) a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa (§ 10 ods. 2 O.s.p.). Rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je spôsobilým predmetom dovolania; nemožno ho týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napádať, a to ani vtedy, ak by konanie okresného súdu malo procesné vady vymenované v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Pravda, vyššie uvedené nevyklučuje, aby dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvého stupňa v prípade, ak má vady, pre ktoré zrušuje rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 243b ods. 2 O.s.p.), ktoré je jediným spôsobilým predmetom dovolania účastníka konania, ako je tomu aj v tejto veci.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Ak dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, je prípustné len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Napokon, dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného vo veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 – 3 O.s.p., pretože ním bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd v ňom nevyslovil prípustnosť dovolania. Napadnutému rozsudku odvolacieho súdu naostatok nepredchádza ani rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým by bol odvolací súd viazaný.

So zreteľom na obsah dovolania a osobitne na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu skúmať vždy, či v konaní nedošlo k závažným procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny

názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie súdu prvého stupňa je postihnuté vadami podľa § 237 písm. f/ a g/ O.s.p., ktoré neodstránil ani odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalovaného.

I. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Z obsahu spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že súd prvého stupňa určil 19. októbra 2006 termín pojednávania na deň 6. december 2006 o 8.30 hod. (č.l. 167 spisu). Žalovaný prevzal oznámenie o konaní pojednávania 7. novembra 2006 (doručenka pripojená k uvedenému č.l. spisu). Podľa zápisnice o pojednávaní konanom dňa 6. decembra 2006 súd prvého stupňa na pojednávaní, ktoré sa začalo o 8.30 hod., po tom, ako zistil, že žalovaný, ktorý doručenie predvolania má vykázané, sa na pojednávanie nedostavil, uznesením pojatým do zápisnice rozhodol, že vec prejedná v jeho neprítomnosti, a po oboznámení "obsahu spisu a doteraz vykonaných dôkazov" a vypočutí prednesu zástupcu žalobkyne vyhlásil dokazovanie za skončené a potom vyhlásil vo veci rozsudok. Na konci zápisnice je poznámka súdu nasledovného znenia: „Po vynesení rozsudku a jeho odôvodnení vstúpila do pojedn. miestnosti pracovníčka súdu p. B. a odovzdala fax. podanie odporcu, ktorým odporca ospravedlnil svoju neúčasť a žiadal o odročenie. Fax bol za založený do spisu o 9.15 hod.“.

Na č.l. 170 spisu je faxové podanie žalovaného adresované k sp.zn. 8 C 123/05, JUDr. Kutišovej, označené ako „SÚRNE“ nasledovného znenia: „Z mimoriadnych rodinných a osobných dôvodov sa nemôžem zúčastniť pojednávania vytýčeného na dnes. Prosím o jeho odročenie na neskorší termín. Na mojej účasti trvám. Neúčasť zdôvodním neskôr.“ Podľa záhlavia faxového podania bolo súdu prvého stupňa doručené dňa 6. decembra 2006 o 1:45:06 hodine.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku (str. 8, odsek 3. rozsudku) uviedol, že „vo veci rozhodol napriek skutočnosti, že pojednávania, na ktorom bol vyhlásený

rozsudok, sa žalovaný nezúčastnil. Je nesporné, že žalovaný bol v konaní opakovane vypočutý, zúčastnil sa ohliadky a mal dostatok času na označenie dôkazov, ktoré žiadal vykonať, pričom jeho obrana spočívala vždy len odvolávaním sa na kartu privatizačnej jednotky, ktorá, podľa jeho názoru, jednoznačne preukazovala právny titul užívania predmetnej nehnuteľnosti. Žalovaný predvolanie na pojednávanie prevzal dňa 7.11.2006, svoju neúčasť však neospravedlnil. Je síce pravda, že po vyhlásení rozsudku bolo do spisu založené faxové podanie žalovaného, doručované dňa 6.12.2006 v skorých ranných hodinách tunajšiemu súdu, v ktorom ospravedlňoval svoju neúčasť z dôležitých rodinných a osobných dôvodov s tým, že dôvody bližšie neskôr ozrejmi. Súd však na toto ospravedlnenie nemohol prihliadať vzhľadom na to, že v čase pojednávania a vyhlásenia rozhodnutia nemal o ňom vedomosť. Nesporné však je, že napriek tvrdeniu žalovaného, že neúčasť zdôvodní neskôr, zdôvodnenie neúčasti súdu doručené doposiaľ nebolo.“

Zúčastniť sa prejednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom každého účastníka konania, a to v každom štádiu procesu, pokiaľ zákon nestanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon v ustanovení § 101 ods. 2, druhá veta O.s.p. určuje len jednu výnimku z toho práva účastníka, za splnenia ktorej sa môže vec prejednať i v jeho neprítomnosti, a to v prípade, ak riadne predvolaný účastník sa na pojednávanie nedostavil a nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Pravda, dôvod uvedený účastníkom posudzuje vždy súd, a to v súvislosti s ďalšími právne a skutkovo významnými skutočnosťami, a môže teda prísť k záveru, že dôvod v žiadosti o odročenie pojednávania dôležitý nie je, k takému záveru ale môže prísť len na základe posúdenia žiadosti účastníka o odročenie pojednávania pred rozhodnutím o tom či vec prejedná alebo neprejedná v neprítomnosti účastníka, nie dodatočne, po prejednaní veci.

Z obsahu spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že žalovaný svoju neprítomnosť na odvolacom pojednávaní odôvodnil „mimoriadnymi a osobnými dôvodmi“ a požiadal z týchto dôvodov o odročenie pojednávania. Súd prvého stupňa rozhodol, že vec prejedná v neprítomnosti žalovaného majúc mylne za to, že ten nepožiadal o jeho odročenie. Žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania bola ale odvolaciemu súdu doručená pred začatím pojednávania.

Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že včas podaná žiadosť o odročenie pojednávania bola v dôsledku konania pracovníka súdu predložená vec prejednávajúcemu

senátu až po prejednaní veci. Pod pojmom postup súdu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba totiž rozumieť nielen postup senátu a predsedu senátu (samosudcu), ale aj faktickú činnosť súdu v širšom slova zmysle, vrátane činnosti kancelárie súdu vykonávajúcej určité úkony v rámci jej pôsobnosti, ak sa táto činnosť následne premietla do vadného postupu vec prejednávajúceho senátu alebo predsedu senátu, prípadne iného orgánu súdu povereného určitými úkonmi v občianskom súdnom konaní tak, že účastníkovi konania bola v dôsledku toho odňatá možnosť konať pred súdom v rozsahu jeho oprávnenia daného mu zákonom (porovnaj napr. rozhodnutie dovolacieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod por. č. 25/1996).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa tým, že prejednal a rozhodol vec v neprítomnosti žalovaného, odňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

II. Podľa § 237 písm. g/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu dovolacieho súdu i vtedy, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Preskúvanú vec na súde prvého stupňa prejednala a rozhodla (samo)sudkyňa JUDr. Anna Kutišová. Menovaná sudkyňa predložila vec pred rozhodnutím vo veci samej, dňa 2. októbra 2006, Krajskému súdu v Trenčíne „za účelom rozhodnutia o vylúčení zákonného sudcu vo veci, ako aj ostatných sudcov tunajšieho súdu z dôvodov uvedených v § 14 ods. 1 O.s.p.“ V predkladacom liste, okrem iného, uviedla, že tak robí z dôvodu, že žalovaný opakovane podal na Úrad boja proti korupcii v T. proti nej podnet na trestné stíhanie, pričom takýmto spôsobom sa správa aj voči ostatným sudcom, ktorí konajú vo veciach, v ktorých je účastníkom konania. Žalovaný bezdôvodne hrubo osočuje sudcov vo svojich podaniach z korupcie a tak sudcovia neustále musia podávať vyšetrovateľom vysvetlenia a vyjadrenia k jeho trestným oznámeniam. Ostatní sudcovia súdu prvého stupňa (JUDr. Miroslav Číž, JUDr. Helena Loduňová, JUDr. Ľubica Bajzová, Mgr. Ivana Šlesarová, Mgr. Júlia Podobová, Mgr. Katarína Krivulčíková, JUDr. Róbert Jankovský, JUDr. Ivo Hlucháň a JUDr. Ladislav Vašut) sa na pripojenej listine vyjadrili tak, že sa cítia byť zaujatí z dôvodov uvedených JUDr. Kutišovou.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený Okresnému súdu Považská Bystrica (§ 16 ods. 1 O.s.p.), uznesením z 5. októbra 2006 sp.zn. 19 NcC 22/2006 rozhodol tak, že sudcovia Okresného súdu v Považskej Bystrici JUDr. Anna Kutišová, JUDr. Miroslav Číž, JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Ivo Hlucháň, JUDr. Róbert Jankovský, Mgr. Katarína Krivulčíková, Mgr. Júlia Podobová, Mgr. Ivana Šlesarová a JUDr. Ladislav Vašut nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci a že sa z jej prejednávania a rozhodovania vylučuje JUDr. Helena Loduhoová. Rozhodol tak majúc za to, že Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že inštitúcie a orgány, ktoré reprezentujú verejnú moc štátu a sú nositeľmi rozhodnutí, ktoré občania napadajú, majú mať väčšiu dávku tolerancie, veľkorysosti a nadhľadu, ako jednotliví občania, a to aj za situácie, že súdna moc má v záujme zachovania autority a nestrannosti zvláštnu ochranu. Každá sloboda má však svoje medze, takže aj sloboda prejavu je prípustná do takej miery, aby sa nedostala do rozporu s oprávnenými záujmami na slobodnom rozvoji ostatných členov spoločnosti, resp. aby kritika nezasiahla do cti kritizovaného, teda objektívne bola spôsobilá vyvolať zásah do autority súdu, resp. sudcu. V prípade trestného oznámenia by išlo o situáciu, aby sa sudca dostal už priamo do procesného konfliktu, ako je to u sudkyne JUDr. Heleny Loduhoovej, ktorá uviedla, že proti blízkej osobe navrhovateľa – jeho manželke – dala trestné oznámenie a v konaní má postavenie poškodeného. Z toho možno usudzovať, že má záujem na uvedenej veci, a teda jej pomer k odporcovi je právne významný z hľadiska a dôvodov pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Ďalší sudcovia sa cítia byť zaujatí pre okolnosť, že odporca na nich podáva trestné oznámenia, na druhej strane však považujú toto jeho správanie za úmyselné, ktoré spôsobuje prietahy v konaní. Z hľadiska existencie relevantných právnych dôvodov na vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci krajský súd dospel k záveru, že dôvody uvádzané sudcami Okresného súdu Považská Bystrica nie sú „osobitnými“ dôvodmi na ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Podľa krajského súdu je potrebné trvať na tom, aby sudcovia zostali „nad vecou“ a zákonný sudca právne vec prejednal a rozhodol.

Žalovaný v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej namietal, že vo veci rozhodla sudkyňa, ktorá bola zaujatá. Odvolací súd k tomu v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, uviedol, že „odvolacím dôvodom v zmysle § 205 ods. 2 O.s.p. a dôvodom na zrušenie rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p. je len prípad, ak vo veci rozhodol vylúčený sudca. V danej veci sudcovia Okresného súdu v Považskej Bystrici predložili vec na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O.s.p., a to

za účelom odstránenia pochybnosti o ich nezaujatosti. Preto, aby sudca bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania, nepostačí len jeho vyjadrenie, ale vyžaduje sa postup podľa § 15, resp. § 16 ods. 1 O.s.p. Rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne č.k. 19NcC/22/2006 vec prejednávajúca sudkyňa JUDr. Kutišová z prejednávania a rozhodovania vylúčená nebola.“

Tento záver odvolacieho súdu nie je správny.

Inštitút vylúčenia sudcu je objektívnou procesnou kategóriou, a tým - i na samotnom rozhodovaní podľa ustanovenia § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - zásadne nezávislou. Vylúčenie sudcu totiž nastáva priamo zo zákona a nie až výrokom nadriadeného súdu. Preto tiež má sudca oznamovaciu povinnosť o svojom vylúčení (§ 15 Občianskeho súdneho poriadku). Odvolací i dovolací súd k vylúčeniu sudcu prihliadnu z úradnej povinnosti a posudzujú ho bez ohľadu na to, či skutočne bolo o vylúčení rozhodnuté podľa § 16 O.s.p. Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti. (porovnaj R 59/1997).

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, k jeho účastníkom a prípadne k ich právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci. Z vyššie uvedeného vychádza

aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu (Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998).

Z tohto pohľadu dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako aj vtedy, keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti [vid' tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")].

Z uvedeného vyplýva, že tu nebola žiadna prekážka, aby v dovolacom konaní pri posudzovaní namietanej vady konania nemohla byť otázka vylúčenia sudcu otvorená znovu bez ohľadu na to, že ju vyriešil už súd nadriadený, najmä keď skutkové okolnosti prípadu voči namietanému sudcovi budili dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dovolací súd je na to priamo predurčený ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, § 237 písm. g/ O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. V opačnom prípade by sa nikdy nemusela odstrániť prekážka pre skutočné uplatnenie ústavnej zásady rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a § 18 O.s.p.).

Žalovaný podal podnet na trestné stíhanie, okrem iných sudcov, aj sudkyne JUDr. Anny Kutíšovej, ktorá vec prejednala a rozhodla v prvom stupni. Menovaná sudkyňa vec predložila nadriadenému súdu na rozhodnutie o jej vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. I keď v predkladacej správe nadriadenému súdu (č.l. 162 spisu súdu) sudkyňa výslovne neuvádza, že sa v dôsledku konania žalovaného cíti byť voči nemu zaujatá, zo skutočnosti, že vec predložila nadriadenému súdu na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O.s.p., hoci žalovaný námietku zaujatosti voči nej výslovne v konaní neuplatnil, a z obsahu predkladacej správy, nepochybne vyplýva, že sudkyňa tak urobila z dôvodu, že sa subjektívne cítila byť zaujatá pre negatívny vzťah k žalovanému. Podľa dovolacieho súdu je tým daná tzv. subjektívna kategória vyjadrujúca vnútorný (negatívny) psychický vzťah sudkyne k účastníkovi konania, pre ktorý vzťah menovaná sudkyňa bola priamo zo zákona, bez ohľadu

na výrok nadriadeného súdu, vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Podľa dovolacieho súdu v danej veci rovnako existovali okolnosti, ktoré objektívne zakladali pochybnosť o tom, že vec prejednávajúca sudkyňa vec prejednala a rozhodla nezaujato.

Procesné vady podľa ustanovení § 237 písm. f/ a g/ O.s.p. zakladajú prípustnosť dovolania a sú zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnými procesnými vadami nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním žalovaného napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, a pre rovnaké vady i rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková